

R

REVEIL-SERIE

BEDE VAN DE GELOVIGE
OM DE HULP VAN GOD

JUSTUS VERMEER

No. 534

MEI 2017

JUSTUS VERMEER

Van mr. dr. Justus Vermeer is niet zoveel bekend. Het Biografisch Lexicon (deel 3, pg. 371) geeft de volgende gegevens.

Justus Vermeer werd te Utrecht geboren in 1696, als zoon van Cornelis Vermeer, doctor in de geneeskunde, en Johanna Margaretha Vreelant. Justus studeerde rechten te Utrecht en promoveerde in 1718. Daarna was hij boekhouder aldaar. Hij was niet gehuwd.

Justus Vermeer is opgegroeid in de sfeer van de gezelschappen. De afgezette ds. Jacobus Koelman ging wekelijks voor in het huis van zijn grootmoeder en moeder. Vermeer is zelf later ouderling geworden in de gemeente te Utrecht van de toen nog geheten Nederlandse Gereformeerde Kerk. Van de kerkenraad kreeg hij toestemming om als oefenaar voor te gaan in de kerkdiensten. Verschillende van die oefeningen werden na zijn dood op 11 mei 1745 uitgegeven door zijn moeder en zijn zuster Aletta. Weldra werden deze oefeningen gevolgd door verhandelingen over de Heidelbergse Catechismus. De oefeningen bleven ondanks de moeilijk leesbare stijl geliefd bij zijn Voetiaanse geestverwanten.

De volgende preek is genomen uit “Verzameling van eenige oefeningen”, behelzende uitgelezene verhandelingen over verscheidene plaatsen des O. en N. Testaments, gedaan bij verschillende gelegenheden, voornamelijk op Avondmaalstijden en bededagen, uitgegeven bij A. Fisscher te Utrecht, 1746 (blz. 272-294). De preek is herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands. De oorspronkelijke titel luidde: ‘Het voornemen van de gelovige om met Gods hulp toe te nemen in heiligmaking’.

BEDE VAN DE GELOVIGE OM DE HULP VAN GOD

door

JUSTUS VERMEER

*“Ik zal de weg van Uw geboden lopen, als
Gij mijn hart verwijdt zult hebben.”*

Psalm 119:32

Zoals iedereen een eigen handschrift en een eigen stijl van optreden heeft, of zoals iemand herkend kan worden aan de manier waarop hij tegenover de dingen staat, zo kan een mens ook in zijn geestelijke voorkeuren herkend worden. Zo blijkt uit deze psalm dat David die gedicht heeft onder de leiding van de Geest. Dit heeft hij gedaan in een tijd dat zijn hart een gelovig verlangen kende zich aan God te wijden en zijn leven in te richten overeenkomstig de goddelijke wil. Hij wilde toenemen in de heiligmaking en met alle kracht streven naar volmaaktheid.

De Geest heeft deze knecht van God gebruikt om deze psalm aan de Kerk van alle tijden na te laten als een voorbeeld en ook als een toetssteen voor een heilige levenswandel. Als een gelovige zijn leven vergelijkt met de nederigheid en de ootmoed van David, kan hij zijn heiligmaking daaraan toetsen. David heeft door genade veel mogen ervaren van de goddelijke liefde,

maar hij weet heel goed dat hij een verdorven hart heeft. Hij zegt in deze psalm: 'Ik heb gedwaald als een verloren schaap; zoek Uw knecht, want Uw geboden heb ik niet vergeten' (vers 176).

Deze psalm zal dus voor de Kerk altijd onmisbaar zijn tot onderwijs. Een rechtgeaarde christen zal er altijd op gericht zijn om te jagen naar dat wat Paulus ook heeft gegrepen; ja, hij kan hieraan herkend worden. Een nederig hart en een ootmoedig leven voor de Heere laten zien dat een christen tegenover God de juiste plaats inneemt. Want hoeveel hij ook ervaren heeft van de liefde en goedheid van God, toch blijft hij voor God als een dwalend schaap. Ja, hij blijft met David altijd afdwalen en hij moet steeds weer bij de hand genomen worden. Hieraan kan hij en kunnen ook anderen zien dat hij oprecht aan Christus verbonden is; het werk in zijn hart is werkelijk het werk van God. Psalm 119 werd door de oude theologen het ABC van de godzaligheid genoemd. Deze lange psalm gaat alleen maar over het leven in de ware vroomheid. Ze is verdeeld in de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet, die elk weer acht verzen omvatten. Deze opbouw is er mogelijk op gericht dat oude, maar vooral jonge mensen de psalm beter in hun geheugen kunnen vasthouden. Bij de vrome Joden stond ze in hoog aanzien, en ze scherpten die hun kinderen in; een voorbeeld voor ons!

Deze psalm moet voor ons een voorbeeld zijn van het leven van een christen, omdat ze van begin tot eind laat zien dat David hartelijk verbonden was met de wil

van God en dat de wet van God hem de grootste blijdschap gaf. Hij kon geen woorden genoeg vinden om deze zaken uit te drukken. Steeds weer klinkt het: Uw wet, Uw Woord, Uw weg, Uw rechten, Uw geboden, Uw getuigenissen, Uw beloften, Uw oordelen, Uw gerechtigheid, Uw waarheid, enz. We vinden dit overal in de psalm, behalve in vers 122 waar hij de Heere bidt om ondersteuning en hulp. Hij laat ook zien dat hij ver gevorderd is in de zelfverloochening, omdat hij steeds spreekt over 'U' en 'Uw'. We zien David in zijn overgave aan en verbondenheid met de weg en de wil van God, maar ook in zijn afkeer van zijn zondige eigenliefde waardoor hij steeds van zichzelf afwijst. Deze psalm laat ons dus zien wat er in zijn hart leefde met betrekking tot God, tot zichzelf en tot zijn medemensen. Met betrekking tot God: het loven en prijzen van God in verzen als 65, 129, 137 en andere. Met betrekking tot zichzelf: zijn belijdenis en zijn klachten tot de Heere in de verzen 57, 81 en 97. Met betrekking tot zijn medemensen zoals in vers 1: 'Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel'. Dit leeft in zijn hart en hij kan dit niet verborgen houden. We vinden in deze psalm gebeden en tegelijkertijd ook vele klachten en verlangens. Dat is wel het nederigste bidden, zoals in vers 25: 'Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar Uw Woord.' Het begint met een klacht die op een verlangen uitloopt. Zie ook de verzen 33 en 153. In deze psalm lijkt er voor ons verduisterde verstand weinig samenhang te zijn; bepaalde zaken worden verschillende keren herhaald, met dezelfde of andere

woorden. Wij moeten echter onze blindheid erkennen, dan zouden we met vrucht de Bijbel lezen. Dat er zoveel dingen herhaald worden, strijdt tegen de hoogmoedige wijsheid van de wereld die God niet kent (1 Korinthe 1:21). Maar het is wel de ervaring van hen die door de Geest geleid worden in de weg van het Woord, en het laat duidelijk zien waarnaar het hart van David uitging. Als iemand met God om de vergeving van de zonden worstelt, zal hij in het gebed steeds met dezelfde woorden hierom vragen.

Wat betreft het punt dat er in deze psalm geen samenhang zou zijn, zei ik al dat we moeten erkennen geestelijk blind te zijn. We weten dat de psalmen geïnspireerd en opgeschreven zijn onder de oppermachtige en vrije werking van de Heilige Geest. De Geest is niet gebonden aan onze maatstaven. Het kan juist goed zijn dat de inhoud van de psalm niet met ons begrip overeenkomt. Het is alleen uiterst hoogmoedig als we anders zouden spreken. In de samenhang van de psalm vinden we een niet te doorgronden geestelijke wijsheid en een veelheid aan geestelijke ervaringen, hoogtepunten en dieptepunten.

Een schone samenhang blijkt ook uit de verdeling van de pauzes, en ook van de pauze waartoe onze tekst behoort. In het eerste vers van de eerste pauze laat David zien dat het zijn hoogste verlangen is de volmaaktheid te bereiken; dit is het wat hij wil grijpen. Hij zegt: 'Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel, die in de wet des Heeren gaan.' Vroeger luidde de vertaling:

‘Wél hen die zonder vlek leven, die in de wet des Heeren wandelen.’

In het eerste vers van de tweede pauze daalt David af in zijn diepe ellende. Hij is zóver van de volmaaktheid verwijderd en hij zit zó vast aan zijn vleselijke begeerten dat hij in vers 9 uitroept: ‘Waarmee zal de jongeling zijn pad zuiver houden?’ Het antwoord leefde in zijn hart: ‘Als hij dat houdt naar Uw woord’.

In het eerste vers van de derde pauze heeft de dichter God nodig. Anders kan hij zijn levensweg niet gaan zonder af te wijken van het Woord van God, en daarom vraagt hij of God hem met Zijn gunst wil ondersteunen. Daarin kan hij zijn leven vinden en in de kracht van de Heere Zijn Woord houden.

In het eerste vers van de vierde pauze begint hij te klagen en te bidden, en hij komt tot een ootmoedige schuldbelijdenis. Hij weet wat er bij hem aan schort. Hij klaagt het uit voor de Heere: ‘Mijn ziel kleeft aan het stof’, en daarom heeft hij iets nodig om zijn weg zuiver te bewaren in overeenstemming met het Woord. Daarom smeekt hij: ‘Maak mij levend naar Uw woord’. We vinden dus in al deze gedeelten of pauzes een duidelijke samenhang van hoogtepunten en dieptepunten in het geestelijke leven. Elk mens die iets van het verborgen leven met de Heere kent en weet dat hij altijd weer van de Heere afwijkt, zal dit met zijn hart toestemmen.

Op deze manier is elke pauze opgebouwd: het eerste

vers bevat een ootmoedige klacht, een gebed of een ontboezeming tot God, en de volgende zeven verzen vormen daarvan een uitwerking. In elke pauze zijn de verzen gericht op het erkennen of verkrijgen van de inhoud van het eerste vers. In vers 9 wordt onder woorden gebracht hoe het verheven doel van vers 1 bereikt wordt. Als de jongeling zijn weg zuiver houdt naar Gods Woord, kan hij volkomen oprecht en onbesmet voor God zijn. De ziel zal naar dit doel grijpen, maar kan het niet eerder bereiken dan wanneer de ogen van het lichaam gesloten worden.

Let daarom nu op de nauwe samenhang van onze tekst met de vierde pauze. De godzalige dichter heeft oog voor de volmaaktheid van vers 1, maar ook voor de onzuiverheid van vers 9. Zijn hart kent ook het werk van God van vers 17, en daarvan spreekt hij in vers 24 met de woorden: 'Ook zijn Uw getuigenissen mijn vermakingen en mijn raadslieden.' Maar hij ziet ook een andere wet in zijn leden, die zorgt voor een ootmoedige klacht en een gebed in vers 25. Hij klaagt: 'Mijn ziel kleeft aan het stof', en hij bidt: 'Maak mij levend naar uw Woord'. David breidt deze ootmoedige bede uit voor de Heere met verschillende beweegredenen die tegelijk de wisselingen van zijn zielsgesteldheid laten zien.

In vers 26 en 27 zien we dat David in zijn bidden vertrouwen ontleent aan zijn vroegere ervaringen. Het was toch meer gebeurd dat de Heere hem verhoorde als hij aan de Heere zijn toestand bekendmaakte.

In deze twee verzen dringt hij in zijn gebed aan op

verhoring. In vers 28 en 29 zien we dat hij een blik geslagen heeft in de verborgen schuilhoeken van zijn goddeloze en bedrieglijke hart. Dit werkt in hem de daarbij passende houding om daarover in het gebed schuldbelijdenis te doen. Dat is ook de rechte weg van het Evangelie: de zonden zien en daarover uit liefde tot God diep bedroefd zijn. Hij moet tot God roepen om ontferming als een mens die de vergeving nodig heeft. Hij moet vragen of God hem staande wil houden in de strijd tegen de zonde, en dat de wet van God in zijn hart de grootste plaats krijgt. In vers 30 en 31 zien we David weer wat boven komen uit zijn diepe verslagenheid; hij ontvangt licht over het werk van God in zijn hart. Hij ervaart de keus van zijn hart weer duidelijk en hoe hij door genade daarin mocht volharden. Hij had gekozen voor het Woord van God als de waarheid en de wet van God als zijn leefregel. Daaraan had hij zich verbonden met zijn hele hart en dat zag hij nu door het licht van Gods Geest. We zien David nu eens ondergaan in vertwijfeling, maar dan weer boven komen en gelovig bidden en zijn zaak aan de Heere toevertrouwen. Hij gelooft vast dat de Heere zijn gebed verhoren zal: ‘O Heere, beschaam mij niet’ (vers 31).

Ten slotte volgt nu op dit ootmoedige, gelovige en aanhoudende gebed van David in vers 32 een bijzondere, evangelische blijmoedigheid waardoor hij weer over alles heen stapt. Hij verbindt zich opnieuw plechtig en gelovig aan de Heere op een evangelische wijze met de woorden: ‘Ik zal de weg van Uw gebo-

den lopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben.’ Wij willen over deze woorden spreken omdat ze heel goed kunnen worden toegepast op deze tijd, nu het volk van de Heere zich weer plechtig aan de Heere heeft verbonden of dit nog zal doen. Het is ook gepast na de behandeling van het tiende gebod van de goddelijke wet.

De Geest der genade moge ons leiden tot een oprechte en evangelische verbondenheid met de Heere en met Zijn geboden, om op de rechte wijze in Zijn weg te gaan.

We kunnen onze tekst verdelen in twee delen:

1. Het godvruchtige voornemen of de belofte die David met een blijmoedig hart aan de Heere doet: *Ik zal de weg van Uw geboden lopen.*
2. De manier waarop deze knecht van God dit doet. Hij is heel voorzichtig, en doet het niet in eigen kracht. Hij voegt er gelovig een uiterst noodzakelijke voorwaarde aan toe: *als Gij mijn hart verwijd zult hebben.* Het is alsof hij wil zeggen: Alleen onder die voorwaarde kan ik het pad van Uw geboden lopen. En dit houdt het Evangelie ons ook voor.

1.

Wat het eerste punt betreft, we letten eerst op de weg die David op het oog had, namelijk de weg van Gods geboden.

David spreekt hier van Uw geboden, namelijk Gods

geboden. Wat moeten wij onder deze geboden verstaan? Wel, alles wat in de wet en in de profeten geschreven is over Gods wil met betrekking tot het gedrag en het leven van elk mens. Het gaat niet alleen over wat de eeuwige wet van God gebiedt en verbiedt, maar vooral over de betekenis van de wet voor de weg naar de hemel. Na de zondeval kan door het volbrengen van de wet geen vlees ooit gerechtvaardigd worden, maar alleen in en door Christus. Daarom wordt hier het hele Woord van God bedoeld, vooral het spreken van God over Zijn Zoon. In Hem alleen kan het leven gezocht en gevonden worden (Romeinen 3:20-26). De Vader heeft alleen een welbehagen in Zijn Zoon (Mattheüs 3:17). We moeten hier onder de geboden dus het hele Woord van God verstaan. We lezen in Jesaja 8: 'Tot de wet en tot de getuigenis! Zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben' (vers 20). Waarom spreekt David met nadruk over 'Uw' geboden? Omdat alle geboden en verboden, en de bekendmaking van de wil van God over de weg van de zaligheid voor een gevallen mens uitsluitend van God afkomstig zijn. 'Want de Heere is onze Rechter, de Heere is onze Wetgever, de Heere is onze Koning' (Jesaja 33:22). God is toch alleen de onafhankelijke, de almachtige en volstrekt soevereine Machthebber, Die over alle dingen het absolute gezag heeft. David spreekt over 'Uw' geboden omdat hij weet dat alleen in die geboden en in niets van zichzelf zijn heil ligt.

Hij is bereidwillig afstand te doen van zijn eigen gedachten en zijn wil, om zich geheel te verliezen in de eeuwige wil van God. Hij wil de zeggenschap over zijn leven en alles wat daarmee samenhangt, in de handen van God overgeven.

David kan door genade alles wat God beveelt en doet, goedkeuren. Zo verlaat ook Abraham met een blijmoedig hart zijn land en zijn familie (Genesis 12:4) en gaat hij naar een nog onbekende bestemming. Later vertrekt Abraham in hetzelfde geloofsvertrouwen om zijn enige zoon te gaan offeren (Genesis 22). Mozes verlaat met zijn volk het diensthuis der verdrukking. Hij trekt door de dorre woestijn, hoe machtig en sterk de vijanden ook zijn en komt in het vrije land.

Wat zijn hun beweegredenen nu anders geweest dan dat ze liefde tot God hadden en zagen dat het Zijn geboden en bevelen waren die zij volgden.

David noemt de geboden van God een ‘weg’, zonder daarin een uitzondering te maken. Hij noemt de weg door het leven die hij vóór zich ziet liggen, de weg van Uw geboden.

Wij moeten ons nu de vraag stellen wat met deze weg bedoeld wordt. Wij verstaan er niets anders onder dan het gehoorzamen aan de geboden van God en het toenemen in heiligmaking. We lezen in Hebreeën 12:14 dat zonder heiligmaking niemand God zal zien. Dit veronderstelt dat het hart en de staat van een mens door de Geest veranderd worden en dat hij een nieuwe natuur krijgt die één is met Christus. In Gods Woord

worden daarvoor dikwijls woorden als ‘weg’ en ‘pad’ gebruikt. Er wordt ook vaak gesproken over de goede of de rechte weg, de weg van de Heere, de weg van de waarheid, de weg van het leven, de weg van het verstand, de weg van de heiligheid, de weg van de gerechtigheid. In het Woord wordt het geestelijk onderhouden van de geboden van God een weg genoemd. De Geest spreekt veel in gelijkenissen en gebruikt dan uitdrukkingen die aan het dagelijkse leven ontleend zijn. Wij kunnen geestelijke dingen dan gemakkelijker begrijpen, omdat er veel overeenkomsten zijn tussen het onderhouden van de geboden van God en een weg in het dagelijkse leven.

Een weg is een middel dat ons van de ene naar de andere plaats leidt, en dat geldt ook voor de weg van Gods geboden. Deze weg leidt ons uit onze goddeloze natuurstaat met al zijn gevolgen, ja, hij voert ons weg van de hel. Deze weg leidt ons weer terug naar de gemeenschap met God en naar de hemel; een plaats waar we nog nooit geweest zijn. Jezus noemt dit de smalle weg die tot het leven leidt (Mattheüs 7:14). Dit in tegenstelling tot de wegen van de dood en de paden van de hel. Die eindigen in de dood en in de hel.

Vóór de val moest een mens de zaligheid door zijn eigen kracht uitwerken en verdienen, maar ná de val door de werken van iemand anders. De hemel moet verdiend worden, maar wij kunnen dat zelf niet meer. Er staat nog steeds een engel – figuurlijk gesproken – met een vlammend zwaard voor de boom des levens om die te bewaren; niemand kan door zijn eigen werk

de zaligheid verdienen. Paulus zegt dat uit de werken van de wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden voor God (Romeinen 3:20), en dat de wet door het vlees krachteloos is geworden (Romeinen 8:3). Daarom blijft alleen het werk van een andere Persoon over. Daarvan spreekt de Heere Jezus als Hij zegt: 'Ik ben de Weg'. De mensen moeten door het geloof met Christus worden verenigd. Hij neemt als Borg hun schuld op Zich en Zijn gehoorzaamheid wordt door het geloof het eigendom van het hart. Deze mens krijgt in de eenwording met Christus ook een nieuwe natuur. Het wordt zijn verlangen de weg van de geboden van God in heiligheid te bewandelen. Hij streeft daarnaar, omdat in hem het beeld van God in beginsel weer is hersteld. Dat beeld wordt in de geboden van God weerspiegeld.

Het wordt een weg genoemd, omdat een onbekende hem niet vinden kan, zoals dat ook in het dagelijkse leven het geval is. Voor een weg die men nog nooit gezien heeft, heeft men een wegwijzer nodig. Daarom moet Jezus deze weg aanwijzen en de mens daarop leiden. De opperste Wijsheid zegt in Spreuken 8: 'Ik doe wandelen op de weg der gerechtigheid, in het midden van de paden van het recht', vers 20. O zeker, Hij moet een mens daar brengen, want de menselijke natuur is nergens meer tegen gekant dan tegen deze weg. Hij is er ook volkomen blind voor, en daarom belooft de Heere: 'En Ik zal de blinden leiden door de weg, die zij niet geweten hebben, Ik zal ze doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben' (Jesaja 42:16).

Het wordt een weg genoemd, omdat het voor iemand die hem gevonden heeft en erop loopt, een rechte weg is. Psalm 1:6 zegt: 'Want de Heere kent de weg der rechtvaardigen; maar de weg der goddelozen zal vergaan.' We lezen in Spreuken 14: 'Er is een weg, die iemand recht schijnt; maar het laatste van die zijn wegen des doods', vers 12. Deze weg verschilt dus totaal van alle andere dwaalwegen. Ja, zou het geen rechte weg zijn die de Vader aangelegd heeft in het bloed van Zijn Zoon? Het meest eenvoudige hart dat aan de hand van Jezus loopt, kan hem vinden en zonder gevaar bewandelen. Ja, zelfs de dwazen zullen niet dwalen (Jesaja 35:8).

Het wordt ook een weg genoemd vanwege de vreugde die hij biedt. Als men vrijwillig voor een weg kiest, doet men dat omdat men er vreugde aan beleeft. De weg van Gods geboden is ook een weg die een kind van God kiest, omdat hij de wet van God liefheeft. Hij ervaart een grote vrede en heeft geen aanstoot (Psalm 119:165). David en Paulus zeggen dat zij in Gods wet hun hoogste blijdschap vonden (Psalm 119:92 en Romeinen 7:22). Om deze reden zijn er altijd mensen die de kinderen van God op deze weg willen vergezellen. Ze grijpen de sliep van een Joodse man en zeggen: 'Wij zullen met u gaan, want wij hebben gehoord, dat God met u is' (Zacharia 8:23).

Ten slotte wordt het een weg genoemd vanwege de wisselvalligheden van hoog en laag, licht en donker, en andere gevaren. Men moet over een weg lopen als het dag is, als er voldoende licht is. Als het donker is,

kan men door allerlei hindernissen en belemmeringen gemakkelijk ten val komen of zich verwonden. Bovendien zijn de wilde dieren en ander ongedierte vooral in de nacht op pad, en men kan in het donker niet zien waar men is of in welke richting men loopt. Daarom zegt Paulus: ‘Laat ons, als in de dag, eerbaar wandelen’ (Romeinen 13:13), en hij noemt de kinderen van God ‘kinderen van de dag’ (1 Thessalonicenzen 5:5).

De mensen die op deze weg wandelen, zijn op de meest veilige weg; ze hoeven niet bang te zijn voor enig gevaar. Wat deze weg gevaarlijk maakt, brengt de wandelaar zelf mee. De struikelblokken en hindernissen, de hobbels en valkuilen worden gevormd door de hoogmoed en de moedeloosheid. Ze hebben de sterke neiging te struikelen, en van het spoor van de gerechtigheid af te wijken, aan de rechter- of de linkerzijde. Hij kan deze weg in eigen kracht niet bewandelen, en nog veel minder op de goede manier. De wandelaar is het lokaas voor de wilde dieren; briesende leeuwen omringen hem en hij ziet zijn ondergang vóór zich. Zij kwamen ook op Jezus af, maar ze konden Hem niets doen. Het is deze koninklijke weg, de weg van Gods geboden, die David hier bedoelt.

We letten nu op het voornemen van David en op de belofte die hij met een opgewekt hart aan de Heere belooft. Hij zegt: ‘Ik zal de weg van Uw geboden lopen’. Wat moeten we onder dit lopen verstaan? Laten we beginnen met wat het lopen niet is en wat we er

niet voor moeten houden.

Een mens kan met zijn verstand en geleerdheid grote stappen zetten, maar hij wordt er toch niet gelukkiger door. Een scherpzinnig mens kan veel inzicht en kennis verkrijgen van alles wat hij met zijn verstand onderzoekt. Zijn hart blijft leeg en hij kent het werk van de Geest van Christus niet (1 Korinthe 13:1-2).

Het is ook niet het echte lopen als men indruk wil maken door de algemene gaven die de Heere ook wel tot opbouw van Zijn Kerk geeft, of met mooie woorden. De mensen kunnen zich erover verwonderen waar ze het vandaan halen.

Het is ook niet het echte lopen als men door eigen inspanning veel zonden overwint en goede werken gaat doen, waardoor iemand als een groot heilige bekend wordt. Zo'n looper komt echter, net als op een schilderij, niet van zijn plaats; het is alleen maar een afbeelding, waar je niet warm van wordt. Dit lopen zien we ook bij de heidenen. David, Paulus en andere heiligen hadden in deze weg de Heere nodig, want zij waren zich bewust van hun machteloosheid. Zij hadden de Geest van Jezus nodig om op deze weg gebracht, geleid en bewaard te worden. Deze grote mannen in Gods koninkrijk waren oprecht in hun lopen en in hun inspanning. Dat bleek uit hun innige en hartelijke klachten voor God en de mensen. Dit lopen is zonder geestelijk leven niet mogelijk. Luister eens naar Paulus: 'Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet van mijn gemoed, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in

mijn leden is. Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?’ (Romeinen 7:23-24). Het echte lopen bestaat ook niet in een lichtvaardig en onbezonnen besluit om een andere levensstijl, of het christelijke geloof aan te nemen. Wat zijn er veel mensen van wie het scheen dat ze met de Geest begonnen. Het scheen dat het hun om de ware vruchten te doen was, maar daar bleef het bij of het eindigde in het tegenovergestelde. Paulus vraagt aan de Galaten: ‘Gij liep wél, wie heeft u verhinderd de waarheid gehoorzaam te zijn?’ (Galaten 5:7). Ten slotte, een christen kan soms perioden van een geestelijke vervoering meemaken die in het leven van de genade ook plaats kunnen hebben, maar daarna valt hij weer terug in dezelfde geestelijke ingezonkenheid. Dat is geen voorbeeld van het lopen zoals de tekst het noemt. Dit is geheel verschillend van een vast voorneemen van het hart, dat verkregen wordt in de verborgen worsteling met de Heere. Die vervoering duurt ook maar kort.

Laten we nu letten op datgene wat het lopen vooronderstelt.

Het lopen veronderstelt dat het leven der genade aanwezig is. Vrienden, een dood mens kan niet eens kruipen, nog veel minder lopen. Nodig is wat we lezen in Romeinen 8: ‘Want de wet van de Geest des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods’, vers 2. We moeten in Christus

een nieuw schepsel geworden zijn (2 Korinthe 5:17). Ook is het voor het lopen enigermate nodig dat het hart in een goede, geestelijke staat is. Een mens die ziek of gewond is of lijdt onder benauwdheid, kan niet goed lopen; hooguit kan hij wat strompelen. De grote Geneesheer moet de krachten die door de zonden verloren gegaan zijn, weer vernieuwen en de ziel van haar ziekten en wonden genezen; dan kan zij weer lopen.

Voor het lopen is nodig dat een mens ziet hoe gelukkig en voortreffelijk de weg is om te bewandelen, anders zal hij de andere wegen niet verlaten. Het is nodig dat hij van het zwerven op wegen buiten de Heere moe geworden is. Hij moet er hartelijk naar verlangen door de Geest op die uitnemende weg gebracht te worden en daarop te lopen. David zegt: 'Ik ben vrolijker in de weg van Uw getuigenissen, dan over alle rijkdom' (Psalm 119:14). De mens die deze weg loopt, kent zijn grote zwakheid in de genade en weet hoe nodig het is om de kracht van Christus te ontvangen. Het sterke verlangen en het diepe gevoel van onmacht gaan hier wonderwel samen.

Vervolgens moeten we letten op wat het lopen wél is. Het lopen wijst op een innerlijke aandrang van het hart die ervoor zorgt dat er een gestadige voortgang is, en dat alle moeilijkheden uiteindelijk worden overwonnen. Het lopen in de weg van Gods geboden is dus een ernstige, krachtige en alles overwinnende voortgang van de ziel in de genade. Het hart neemt steeds door

het geloof de toevlucht tot Christus, zodat zij steeds meer geestelijke kennis, licht, heiligheid en kracht krijgt.

Gods kind kan nu, als hij Christus in het oog houdt, bergen en hindernissen overwinnen, waarvoor hij eerst bleef staan. Hieraan kunnen hij en anderen hun vooruitgang zien. In Psalm 84 wordt dit genoemd een gaan van kracht tot kracht, een gaan van genade tot genade. We kunnen ook lezen: van licht tot licht, van geloof tot geloof, of uit geloof in het geloof. In 2 Petrus 1:5 lezen we: 'Voeg bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis'. Het is ook een vergeten van wat achter is en het jagen naar het volmaakte dat vóór ons ligt (Filippenzen 3:14). Dit was vaak de gesteldheid van het hart van David. Hij kende een brandend verlangen om het beeld van God en Zijn wet in zijn leven te laten zien, en zich daarin te verheugen. Ja, het onderhouden van de wet was voor hem een grote beloning (Psalm 19:12). Het was voor hem de zaligheid. Hij was het eens met deze weg, en zijn ziel verlangde ernaar om dit hoe langer hoe meer in zijn leven te laten zien. Waarom wordt die gestage vooruitgang in de heiligmaking een lopen genoemd, terwijl er ook mensen zijn die niet of nauwelijks kunnen lopen en die daarom gedragen moeten worden? Er zijn er die door de zwakheid in de genade en het afnemen van hun krachten door hun zonde, niet verder komen dan de keuze en het goedkeuren van de weg. Zo spreekt David ervan dat de Heere zijn kracht op de weg terneer heeft gedrukt (Psalm 102:24), zo op en neer ging het

met die oprechte David. Dat is niet het lopen in de loopbaan, zoals Paulus daarover spreekt. Maar David bedoelt hier het lopen van iemand die heel graag een bepaald doel wil bereiken, of die vlucht voor een groot gevaar. Hij doet dit haastig en met veel inspanning. Uiteindelijk komt hij alle moeilijkheden te boven en achteraf kan hij er verwonderd over zijn dat hij erdoor gekomen is. Voor zo'n mens zijn Gods geboden niet zwaar (1 Johannes 5:3), zolang zijn geloof, zijn hoop en zijn vertrouwen hem niet ontvallen. Als het zijn hoogste doel is om aan het gevaar te ontkomen en de hemelse stad in de heerlijkheid te bereiken, zal hij onderweg de dood niet vrezen en zal hij alle gevaren trotseren. Want zoals hij vroeger was, zou hij zeker moeten sterven en het einde van de weg nooit bereiken. Hij heeft de stok en de staf van de beloften nodig om hem te brengen waar hij wezen moet (Psalm 23:4). Het wordt ook een lopen genoemd, omdat iemand die snel vooruit wil komen zijn kleren, die hem hinderen, uittrekt. Dit gebeurt ook hier. Als iemand op de weg van de heiligmaking vooruit wil komen, is niets nadeliger dan de kleren van eigengerechtigheid; het is echt nodig dat hij ze van zich af gooit (Jesaja 64:6). Iemand zal op deze weg alles wat zwaar is, van zich afleggen, bijvoorbeeld goederen, geld, goud en zilver. Geld, goud en zilver zijn zwaar en veel mensen zijn eronder bezweken. Daarom zijn ook rijke mensen die genade ontvangen hebben, niet de verst gevorderden of de meest krachtige lopers op de weg van de heiligmaking. Paulus zegt: 'Laat ons afleggen alle last, en

de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is' (Hebreeën 12:1).

Iemand die onderweg is, moet zich bewust zijn van de gevaren en andere omstandigheden die hij kan ontmoeten. Hij zal zich niet laten ophouden door allerlei onbelangrijke zaken of omdat de dag ten einde loopt. Aan de verleidingen van de wereld zoals rijkdom, macht en aanzien, waarvoor andere mensen stil blijven staan, gaat hij voorbij. Hij volgt in zijn leven Paulus na, die zegt: 'Daar wij niet aanmerken de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet; want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig' (2 Korinthe 4:18).

Ten slotte, iedereen kan het zien wanneer iemand loopt en vooruit komt. Het is dus geen verborgen werk. Salomo noemt het pad van de rechtvaardigen een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe (Spreuken 4:18). Andere mensen kunnen zien dat hij niet ver meer van de heerlijkheid verwijderd is.

Dit is de zaak waarop David het oog heeft en waarop het hart van ieder rechtgeaard kind van God gericht is: 'Ik zal de weg van Uw geboden lopen'. Omdat hij dit niet in zijn eigen kracht wil en kan doen, stelt hij zich nu open voor de hulp van God, die hij er als een gepaste voorwaarde bij voegt.

2.

David is heel voorzichtig in het doen van zijn belofte.

Hij doet het in navolging van het Evangelie niet in eigen kracht, maar hij voegt er gelovig een uiterst gepaste voorwaarde aan toe: ‘als Gij mijn hart verwijd zult hebben’. We letten eerst op de inhoud van wat David aan de Heere voorstelt, en daarna op de voorwaarde zelf

Eerst dus de *inhoud* van de voorwaarde die de profeet aan de Heere voorhoudt, namelijk het verwijden van het hart.

Wat moeten we verstaan onder het hart? We weten uit de kennis van het menselijke lichaam dat het hart het belangrijkste orgaan is, waaruit al de natuurlijke uitgangen van het leven voortkomen. Een gezond mens heeft een gezond hart nodig. Als het hart benauwd is en niet goed werkt, kan men ook niet goed lopen. Om goed te kunnen lopen moeten het hart en de bloedsomloop gezond zijn. Dan is men bekwaam om alles te verrichten. Overgebracht naar het geestelijke spreekt de profeet hier dus over de ziel van de gelovige, in aanvang levend gemaakt, met de vermogens van het verstand in aanvang verlicht, vooral de wil en de genegenheid, en het allerbelangrijkste de innerlijke gemoedsbewegingen waaruit de liefde voortvloeit die in aanvang geheiligd is.

Het hart van Gods kinderen is door de kracht van de inwonende zonden vaak helemaal van streek. In de grond van de zaak is hun hart even goddeloos, zondig en geneigd om de wereld en de god van deze eeuw te dienen als het hart van een natuurlijk mens. Een ge-

lovige verschilt van een natuurlijk mens echter daarin dat zijn hart hier geen vrede mee heeft. We lezen in Genesis 6 dat de innerlijke gedachten van het hart van de mens te allen dage boos zijn van zijn jeugd aan. Van een menselijk hart is niets goeds te verwachten. Daarom is het zondige deel van het hart van Gods kind voor niets méér ongeschikt en gesloten dan voor de Heere en het lopen op de weg van Zijn geboden. Het hart kan en wil deze weg niet inslaan; het is van binnen en van buiten totaal vervuld met andere dingen. De Heere Jezus Zelf, de God Die de genezing en de geestelijke gezondheid werkt, moet eraan te pas komen. Het besef van de geestelijke ziekte en de benauwdheid van het hart zijn het bewijs van geestelijk leven. Een onbekeerd mens voelt zich niet ziek; hij is geestelijk dood door de misdaden en de zonden. We moeten dus letten op wat we moeten verstaan onder het verwijden van het hart. Het woord verwijden betekent zoveel als ruimte maken, of het hart leeg maken van alles waar het vol van is en wat het benauwt. David zegt in Psalm 4: 'In benauwdheid hebt Gij mij ruimte gemaakt; wees mij genadig', vers 2. Ook betekent het iets open maken of iets ontsluiten, want het hart kan niet verwijd worden als het niet wordt geopend. Het hart van Lydia werd geopend en er kwam plaats voor Christus (Handelingen 16:14). Door het verwijden van het hart wordt het dus in geestelijke zin verruimd en uitgebreid. We lezen in 1 Koningen 4: 'En God gaf Salomo wijsheid en zeer veel

verstand, en een wijd begrip des harten', vers 29. Door de zalving van de Heilige Geest krijgt zo'n mens de kennis om de dingen geestelijk te onderscheiden en de wil van de Heere te gehoorzamen. Hij durft door genade de vijanden zonder angst en met een geestelijke vrijmoedigheid tegemoet te treden. De Heere belooft dat de dwalenden van geest tot verstand zullen komen, en de ontevredenen zullen de lering aannemen (Jesaja 29:24).

De verwijding van het hart bestaat ook uit de geestelijke blijdschap in de Heere, die voortvloeit uit het opgaan van het licht en de heerlijkheid van de Heere in het hart. Als dit gebeurt, wordt uw hart verwijd (Jesaja 60:2 en 5). David bidt in Psalm 51: 'Doe mij vreugde en blijdschap horen; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt', vers 10.

Verder is de verwijding van het hart ook de bereidwillige overgave ervan aan de Heere en Zijn dienst. Hij wil voor de Heere leven. Alles wat niet aan God verbindt, heeft voor hem geen waarde. Alleen God heeft voor hem waarde, en hij kan niet onder woorden brengen hoe heerlijk de dienst van God voor hem is. Anders ligt er een enge band om de lendenen van het volk van God (Psalm 66:11-12).

We moeten er ook op letten hoe God het hart van Zijn kinderen verwijdt en wat ze daarbij ervaren. Als een mens voelt dat hij geestelijk ziek is, en hij onder de ellendige en benauwde toestand van zijn hart lijdt, dan moet er leven in zijn hart zijn; hij is een gelovige die

geestelijk leven bezit.

De Heere Jezus laat als de grote Geneesheer een mens zijn ziekte zien en gevoelen, en Hij brengt hem bij de oorzaak van de moeilijkheden. De Heere laat hem zien waar hij zijn eerste liefde heeft verlaten, waar hij de innigheid en oprechtheid van zijn liefde is kwijtgeraakt. Iemand kan in zulke moeilijke en verdrietige omstandigheden komen, als ze maar één stap zetten zonder dat de Heere hen leidt. Het ingrijpende gevolg is dat de Heere Zich aan hen onttrekt. De Heere Jezus leidt zo'n mens uiteindelijk tot een belijdenis van de ernst en het goddeloze karakter van zijn zonden. Ze erkennen de heiligheid en de rechtvaardigheid van God, en ze veroordelen zichzelf. Ze worden min of meer van zichzelf verlost en hun hart wordt daardoor enigermate verwijfd of verruimd.

Ja, de Heere Jezus laat zo'n mens de dingen zien die zijn hart beheersen en benauwd maken: de overmatige liefde tot de wereld, het geld, een hoge positie, eer en aanzien, enz. O ja, als de vreze Gods niet de wacht houdt over het hart van een mens bij deze dingen, zullen ze voor hem een valstrik worden. Hij moet daar beducht voor zijn. Daarbij komt nog dat de zonde in het hart haar kracht blijft houden en een bron is van goddeloze verlangens, waardoor het hart ver van de Heere is en leeft. Ja, de Heere laat zo'n mens afdalen tot de gruwelijke wortel en de vergiftigde bron van zijn hart, namelijk zijn bedorven grondslag: zijn boze natuur. Het is een bekend spreekwoord en dat kunnen we ook hier gebruiken: als we de oorzaak van de

ziekte kennen, is de patiënt al half genezen. Dit heeft tot gevolg dat de patiënt met zijn hele hart gaat vragen naar de balsem van Gilead en de Heelmeester uit Jeremia 8:22. Het hart doet dit met alle ernst en het opent zich voor de Heere Jezus. Een mens die werkelijk met zichzelf bekend gemaakt is, zal niet met minder geholpen zijn. Hij zal de Geneesheer niet laten gaan als hij nog maar half genezen is, of als er alleen maar enige verlichting van de klachten optreedt. O nee, hij klampt zich aan Hem vast en hij durft geen afscheid van Hem te nemen; hij krijgt Hem steeds meer nodig. Hij krijgt steeds meer behoefte om zijn zonden te betreuren. Salomo zegt dat door de droefheid van het aangezicht het hart gebeterd wordt (Prediker 7:3).

Wanneer de Heere zo in het hart van een zondaar werkt, opent Hij een deur van hoop in het dal van Achor, dat is in dat ellendige hart. Hij laat zien dat Hij alles kan veranderen, hoe goddeloos dit hart van binnen ook is. De Heere laat Zijn bereidwilligheid en Zijn grote macht zien. Zijn bloed reinigt van alle zonden. Ja, Hij laat zo'n zondaar die de troost van het Evangelie mist, Zijn liefde wel eens ervaren. 'O', zegt de Heere, 'Ik verlang niet naar uw dood en uw ongeluk. Er is geen mens die een te grote zondaar is. Er is in Mijn volk geen zonde of gebrek zó diep ingeworteld en aanhoudend, of Mijn genade is nóg groter.' Dit maakt het hart beschaamd en verbroken. Wat veel moeilijke en zware tegenslagen niet kunnen bereiken,

kan de liefde wel. De liefde breekt het harde hart in stukken en laat het smelten in oprechte zelfvernedering en verwondering. De liefde maakt het hart oprecht voor God en veroorzaakt een afkeer van de zonde. De liefde zorgt ervoor dat het hart kiest voor Christus en Zijn dienst; de liefde verruimt het hart. De liefde sluit het hart voor de wereld en maakt het benauwd voor de zonde. De kinderen van God worden teer in hun geweten. Het doet hun pijn als ze tegen de Heere zondigen, want daarvan ervaren ze alleen maar schade. Ja, het is de liefde die alles van zichzelf vaarwel zegt, en die ervoor zorgt dat ze hun hoogste geluk bij de Heere zoeken. Ja, ze zeggen het Johannes de Doper na dat Hij groter moet worden, maar zij minder (Johannes 3:30).

Ze verbinden zich opnieuw aan de Heere Jezus en dragen zich op Zijn kosten onvoorwaardelijk aan Hem op. Ze kiezen met hun hele hart blindelings al Zijn wegen. Zo zal Hij hen in hun leven beschutten en hen ten slotte in de heerlijkheid brengen. Het grote middel waardoor Hij hen bewaart om in die verruimde toestand te blijven is, dat zij in hun onmacht het zekere licht zoeken en vinden, en in vreze wandelen. Daarom blijven ze steeds weer gericht op hun overste Leidsman.

Laten we nog enkele dingen noemen die een menservaart als zijn hart verruimd wordt en hoe hij kan weten dat hij ze heeft.

Een mens met een verruimd hart gaat iets zien van

de weg tot verlossing. Hosea noemt dit het oplichten van het juk van het kinnebakken (Hosea 11:4). Met Job stemt hij in als hij zegt: ‘Ik zou al de dagen van mijn strijd hopen, totdat mijn verandering komen zou’ (Job 14:14). Hij ontvangt licht in de duisternis zoals ook Jozef dat mocht ervaren. Hij zegt met Psalm 36: ‘In Uw licht zien wij het licht’. Dit geeft ruimte om het aan de Heere over te geven. De zaak waarop het aankomt, is de onderwerping en de ootmoed van het hart voor de Heere. David zegt in Psalm 131: ‘Zo ik mijn ziel niet heb gezet en stil gehouden, gelijk een gespeend kind bij zijn moeder! Mijn ziel is als een gespeend kind in mij’, vers 2. Dan zal er na verdriet veel blijdschap zijn. Psalm 65 zingt dat de lofzang in stilheid tot U is, omdat de Heere onze overtredingen verzoent en de rivier van God vol water is.

Een verruimd hart houdt – in het besef van de grote schuld over de zonde – de mens niet langer tegen naar de Heere te vluchten, maar drijft daar juist toe aan. Dit is voor hen een keerpunt. David werd door de Heere aangedreven omdat zijn ongerechtigheden groot waren (Psalm 25:11). Als we de Heere als een genadige Vader mogen zien, ontvangen we daaruit een toegang in het gebed en een verruiming van het hart (Psalm 80:4). Dit is het vinden van genade en vrede in de ogen van God volgens Genesis 6:8, en dit zijn de wisselklederen van Zacharia 3:4-5. De Kerk zegt: ‘Want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan’ (Jes. 61:10).

In een verruimd hart nemen het geloof en de hoop op God toe en worden sterker tegenover alles wat zich daartegen verzet. Een mens met een verruimd hart kan in tijdelijke en geestelijke zaken zich in vertrouwen aan de Heere overgeven. We lezen in Psalm 73: ‘Gij hebt mijn rechterhand gevat; Gij zult mij leiden door Uw raad.’ En David zegt: ‘Want met U loop ik door een bende, en met mijn God spring ik over een muur’ (Psalm 18:30).

Ook als het hart vol is gemaakt om van Gods wegen te kunnen spreken, vermelden zij de grootheid en de heerlijke tijden en gelegenheden van het koninkrijk van Jezus, en Zijn machtige daden. Hun tong wordt dan wel eens ‘een pen van een vaardige schrijver’ (Psalm 45). Ze zeggen het Elizabeth wel eens na: ‘En van waar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?’ (Lukas 1:43).

Mensen met een verruimd hart volgen de Heere onvoorwaardelijk na. Ze nemen Hem aan, ook al betekent dit voor hen een weg vol tegenstand en beproeving. Ze breken door alle tegenstand heen en ze kunnen alles los laten waaraan ze vroeger verbonden waren, ja, zelfs hun vader en moeder (Markus 10:29). Maar daarom wil Hij hen ook leiden tot hun dood toe. En zij beloven met een eed oprecht de Heere trouw te blijven, zoals David dat deed in vers 106 van deze psalm 119. Ja, dat is nu met het voornemen van hun hart bij de Heere te blijven, Handelingen 11:23.

Al deze genoemde zaken horen bij een verwijfd of een

verruimd hart. Het wordt echter niet door iedereen in dezelfde mate ervaren. De ene mens ontvangt meer ruimte en troost, terwijl de andere meer met duisternis en aanvechting te strijden heeft. Dit kan het hart bevreesd maken dat het geestelijke werk niet oprecht is. Sommigen kennen ook grote schommelingen in hun geestelijke ervaringen. In Psalm 42 roept David uit de angst tot God (vers 2), maar in vers 12 spreekt hij zichzelf vanuit de ruimte bemoedigend toe: ‘Wat buigt gij u neer, o mijn ziel! En wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing van mijn aangezicht, en mijn God.’ Er zijn mensen die lijken op Heman, die in Psalm 88 klaagde dat hij zijn hele leven bedrukt was en de dood voor ogen had; de verschrikkingen van God achtervolgden hem en hij was vertwijfeld. Zo komt het dus niet aan op de mate waarin men deze dingen ervaart, maar alleen op de waarheid ervan. In Psalm 97 wordt gesproken over het licht dat voor de rechtvaardige gezaaid wordt. Het zaad van het licht, dat is de reden van hun vreugde en verruiming, ligt in hun hart. Zaad kan lang in de aarde verborgen blijven voordat het ontkiemt. Maar het is gezaaid en eens zal het opkomen en uitspruiten.

Letten we nu op de *voorwaarde zelf* die de profeet er bijvoegt: ‘als Gij mijn hart verwijdt zult hebben’. We zien hier in de eerste plaats hoe voorzichtig en evangelisch de profeet, in navolging van de Geest, te werk gaat. De verruiming van het hart komt niet

voort uit het voornemen van een mens en komt niet in eigen kracht tot stand. Hij zegt met andere woorden: O Heere, er is in mij niets goeds te vinden en ik heb geen kracht, maar toch heb ik Uw geboden van harte lief. Dit hebt U toch in mij gewerkt? U hebt mij opgenomen in een welgeordend verbond en mij daarin gehouden, hoewel ik – en dit is U niet onbekend – een ellendig mens was. U hebt mij beloofd dat U mij bij de hand zult houden en niet zult toelaten dat ik van U afwijk. U hebt beloofd dat U Uw wet in mijn binnenste zult geven en die in mijn hart schrijven (Jeremia 31:33).

Daarom ben ik nu gelovig van U afhankelijk als de getrouwe God van het verbond. Uw beloften zullen in U ‘ja en amen’ zijn, en Uw Naam zal daardoor worden verheerlijkt. Ik vertrouw dat mijn gebed door Uw Geest uit Uw hart voortkomt en met Uw wil overeenstemt. Zo zal ik de weg van Uw geboden lopen, namelijk met Uw hand aan mijn hart. God wil Zich door Zijn kinderen laten binden met de touwen van Zijn beloften die Hij hun Zelf in de hand geeft. O, mochten wij dat ook leren!

De handelwijze van de profeet laat ten tweede zien welke kracht de beoefening en de overdracht van deze eeuwige waarheden hebben in het hart van een mens. Want een mens die zo met de Heere werkt, erkent daarmee dat God de onafhankelijke en almachtige Koning is. Hij alleen is de Bron en Oorsprong van al het goede. De mens is in alle dingen volkomen van de Heere afhankelijk, maar hij is zelf de oorzaak van zijn

verdorvenheid; God is daarvan niet de oorzaak. Deze mens prijst Gods eigenschappen, maar hij kent ook de kracht van de in zijn hart wonende zonden. Hij is bang dat zijn hart niet standvastig zal blijven en dat hij elk moment kan afvallen en struikelen. Steeds is hij open voor het verstuiken van de voet des geloofs en de benauwdheid van zijn hart.

Als een mens zo zijn hart – hoe benauwd het ook is – voor de Heere open zet, erkent hij hiermee dat hij dit alleen kan door de kracht van de Heere. Hij is in alles wat hij doet afhankelijk van de Heere en tegelijk verplicht tot een volkomen gehoorzaamheid. Omdat zo'n mens de onafhankelijkheid en het volstreekte gezag van God over zijn leven en zijn eigen totale afhankelijkheid erkent, is hij zich ervan bewust dat hij een schepsel is. Dit betekent dat de mens alleen op de weg van de geboden kan lopen als God het hem geeft.

Dan erkent het hart ook dat de nieuwe natuur, het leven van genade, door God erin gelegd is. Het is een bewijs van de gemeenschap met God in de Messias. De Heere heeft hem verlost en dit moet hem brengen tot dankbaarheid. Dat uit zich in het verlangen om te lopen op de weg van Gods geboden. Zonder dit verlangen is het werk van de bekering niet oprecht. Ook wat dit betreft, is de behandeling van de Catechismus in overeenstemming met de Schrift. Als een mens verlost wordt, zal hij zich met alles wat hij heeft, aan God overgeven en voor Hem willen leven. Ik zal op de weg van Gods geboden lopen.

Het hart erkent dat het elk ogenblik in gevaar is en

dat het dus nodig is aan de hand gehouden te worden. Het is alsof het zegt: 'Ik zal lopen, ja, ik zal alleen op Uw weg kunnen lopen als ik Uw genade ervaar. Laat de zonde in mijn hart niet de overhand hebben en laat mijn hart niet vervuld worden met wereldse verlangens. Als dat het geval is, kan ik niet verder lopen. Daarom kan ik de weg van Uw geboden alleen lopen als U mijn hart verwijdt zult hebben.'

Ten slotte, Gods kind erkent door de manier waarop de Heere werkt de vastheid en onveranderlijkheid van zijn genadestaat. Hij zegt: 'Het lopen is afhankelijk van Uw verwijden van mijn hart. Hebt U Zich voor eeuwig aan mij verbonden om dat te doen, toen ik mij op Uw kosten voor eeuwig aan Uw dienst overgaf? Welnu, dan kan het niet anders of mijn genadestaat, mijn weg en mijn lopen liggen vast in de onveranderlijke trouw en in de kracht van Uw Naam HEERE. David spreekt hier niet lichtvaardig, alsof hij zou zeggen: als U dat aan mij doet, zal ik dat doen, en als U het niet doet, dan ik ook niet. O nee! Nu David zegt 'als U dat doet, mijn hart verwijden', geeft dit zijn zekerheid te kennen en zijn vaste geloofsvertrouwen op het eeuwige zoutverbond. Zoals de profeet ook zegt dat bergen mogen wijken en heuvels wankelen, maar dat Gods goedertierenheid van hem niet zal wijken, en dat ook het verbond Zijns vredes niet zal wankelen, omdat Hij, de HEERE, de onveranderlijke Ontfermer het gesproken heeft (Jesaja 54:10).

Toepassing

Wat we u hebben laten zien, toehoorders, leeft op de bodem van het hart van een christen. Dit is het wat Gods kinderen op het oog hebben als ze op de kosten van Jezus met Hem het verbond der genade aangaan. Zij maken gelovig gebruik van de verbondsteken om uit Gods eigen ingestelde middelen kracht te ontvangen om met méér kracht op de weg te kunnen lopen. Ik denk aan de beloften en aan de verzegelende genade die daaraan verbonden is.

Wat weet u daarvan, onbekeerde mensen, als u het brood van de kinderen steelt zonder een recht daarop te hebben? Ik vraag u of u met David kunt instemmen als hij zegt: ‘Ik zal de weg van Uw geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben?’ Hebt u dit voor ogen en is dit uw grote doel als u aan het Heilig Avondmaal gaat?

O, ongelukkige mens, die weet dat er zoveel onwetendheid en dwaasheid in u is. U bent zorgeloos en u slaapt terwijl uw ziel zich in groot gevaar bevindt. Volgens 2 Thessalonicenzen 1:8-9 zal God met vlammend vuur wraak doen over hen, die God niet kennen, en over hen die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn. Zij zullen het eeuwig verderf als straf ontvangen van de Heere. Ja, de Heere spreekt een oordeel uit over ‘de gerusten te Sion, en de zekeren op de berg van Samaria’ (Amos 6:1). U eet en drinkt uzelf een oordeel, en u raakt in de zonde meer verblind, verhard en verstrikt als u langer eet en drinkt. Ja, u weet wat het is een verwijdt hart te hebben

in de wereld en in de zonde. U loopt op de weg van het kwaad en u verblijdt zich over de zonden van andere mensen. U geniet ervan als andere zondaren hun zonden en hun wereldse dingen breed uitmeten. Jesaja 57:21 zegt: ‘De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede.’ Zij die de wereld najagen en alles wat bij de wereld hoort, zullen terecht komen in de valstrikken van de duivel. Ze zullen van de ene in de andere verzoeking, van de ene in de andere strik vallen, totdat ze uiteindelijk hun ondergang vinden in het verderf en de buitenste duisternis.

En u die in uw burgerlijke en godsdienstige leven eerlijk en netjes bent, wat bent u vaak zelfvoldaan. U verwacht de hemel te verdienen met het vervullen van uw plichten. Wilt u dan niet inzien dat u de almachtige hand mist die nodig is om de vijandschap en de afkeer van uw hart te verbreken en de weg van Gods geboden te lopen? U moet levend gemaakt en met Christus verenigd worden; u kent de grote Leidsman niet. O mens, uw weg schijnt u recht – volgens de woorden van Salomo – maar het laatste van die zijn wegen van de dood (Spreuken 14:12).

Ten slotte u, o mens, die nog buiten de gemeenschap met Jezus leeft. Het kan zijn dat u veel inzicht in godsdienstige zaken hebt, maar u zult zeker beseffen dat uw hart niet verwijd is; het is nog gesloten voor de genade. In uw hart is geen plaats voor de dienst van God, voor het werk van de wedergeboorte, voor de vereniging met Christus en voor het volk van God. U weet immers waar u leeft en van wie uw hart en uw

mond het meest vervuld zijn: óf van de wereld, óf van naamchristenen, óf van de ware kinderen van God. Mensen zoals u smeken nooit om een verwijd hart. Als u niets weet van een verwijd hart en van het lopen op de weg van Gods geboden, staat u volgens Psalm 1:1 op de weg van de zondaars en zit u op het gestoelte van de spotters. Dan loopt u op de weg naar de hel.

Wat hebt u te wachten als u op deze weg niet tot stilstand komt? Hoe zult u aan het eind van uw weg nog in de hemel aankomen? U komt zeker een keer aan het eind van uw weg, maar wat zal dat einde zijn? Eeuwige verschrikking, eeuwig zelfverwijt en wanhoop? Hoe zult u zich kunnen verontschuldigen als u de Heere Jezus op de wolken zult ontmoeten als uw Rechter? Hij zal tegen u zeggen: ‘Ik heb u vaak op uw weg bijeen willen vergaderen, maar u hebt niet gewild. Ga nu weg van Mij, gij werkers der ongerechtigheid! Ik heb u nooit als Mijn volk gekend.’ We lezen in Spreuken: ‘ Omdat Ik geroepen heb, en gij geweigerd hebt; Mijn hand uitgestrekt heb, en er niemand was die opmerkte; en gij al Mijn raad verworpen, en Mijn bestraffing niet gewild hebt, zo zal Ik ook in uw verderf lachen; Ik zal spotten, wanneer uw vrees komt’, Spreuken 1:24-26. Bedenk toch deze dingen tot uw eeuwige behoud en roep met uw hele hart tot de Heere, want God moet u licht en Zijn Geest geven.

Er zijn ook mensen die zoeken en verlangend uitzien, maar die het nog buiten Jezus zoeken in het vervullen van de wet. U kunt uit deze woorden leren dat u daar nooit uit uzelf zult komen en dat u daar eenmaal moet sterven. Ja, u loopt wel, de ene wat harder dan de andere, maar u loopt in de wet. U doet uw best tegen bepaalde zonden te strijden en uw leven te verbeteren, maar u komt tot de ontdekking dat u niet vordert. Het kwaad groeit weer aan als een boom die opnieuw uitloopt als de wortel nog leeft. Hoe meer takken afgekapt worden, des te sterker loopt hij weer uit. Zo blijft het hart verstrikt in het doen van goede werken en wettelijke plichten.

Bedenk dat een hart dat gevangen is in een verbroken werkverbond, heel moeilijk de weg van het Evangelie kan vinden. Deze weg begint niet met zich op te knappen en te pronken met eigengemaakte vodden, maar met een oprechte walging van zichzelf, voordat men zich tot de Heere Jezus wendt. U moet met een hart vol armoede, blindheid, zonde, verkeerdheid en hardheid naar Jezus vluchten. Hoe erger het is, des te groter is de noodzaak om het aan Jezus' voeten brengen. Daar moet het hart veranderd worden.

We lezen in Ezechiël 36:25 wat de Heere belooft: 'Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden'; en in vers 31: 'Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen, die niet goed waren; en gij zult een walging van u zelf hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen.' De liefde in het hart zorgt voor de goede gesteldheid met

betrekking tot de zonde en die verandert alles van binnen uit.

Ik moet er nog een waarschuwing aan toevoegen voor de mensen die weleens heel erg moedeloos zijn. O, spreek toch nooit de wens uit een redeloos dier te zijn omdat dan alles dood is als het lichaam dood. Nee, het is door het licht dat God u geeft, dat u de afstand ziet die er is tussen de Heere en uw ziel. U beseft het oneindig grote voorrecht niet dat u een mens bent met een redelijk verstand, en dat u geboren bent onder de bediening van het Evangelie. Van uw geboorte af heeft de Heere het licht van het Evangelie over u laten schijnen. De Heere heeft u tot bekering geroepen, en u weet niet wat de Heere daarvoor nog meer aan u ten koste gelegd heeft. Bovendien, al bent u nog zo ellendig en verloren, als u dat maar ziet en gelooft, wil God u zo gaarne helpen. Bij Jezus is redding en veiligheid te vinden. U hoeft niet verloren te gaan. Bid daarom veel of de Geest van Christus u de weg van het Evangelie leert en dat de Vader van de Heere Jezus u op die weg wil brengen. We lezen in Romeinen 8:14 dat zovelen er door de Geest van God geleid worden, alleen kinderen van God zijn. Johannes schrijft dat niemand komen kan tot Christus, van Wie de Geest uitgaat, tenzij dat de Vader hem trekt en het hem van boven leert (Johannes 6:44). Ieder mens moet toch door de wet lopen, tot hij zo zijn hoofd stoot dat hij gewond naar Christus moet. Hij is het einde van de wet tot rechtvaardigheid voor ieder die gelooft. Denk toch veel aan Israël hoe zij het aan die wettische berg

Sinaï verdorven hebben, zodat zij veertig jaar moesten omzwerven. Ja, bedenk ook dat het mogelijk is dat we met Israël Egypte – de goddeloze wereld – hebben verlaten, maar toch nog kunnen sterven voordat we in Kanaän aankomen. Dit zou ons veel gebed moeten geven.

U, kinderen van God, leer uit deze woorden wat de belangrijkste reden is dat uw hart zo weinig vervuld wordt met godzalige gedachten. Als uw hart de goede weg heeft ingeslagen, komt het vaak weer snel tot stilstand. De oorzaak hiervan is geen verwijd, maar een benauwd hart voor de Heere. Naast bestrijding en geestelijke duisternis leidt een wettische geest en de kracht van het ongelooft tot een benauwd hart.

Dat kan komen door een zondige eigenliefde, waardoor men zoveel zware lasten van andere dingen gaat dragen. Dit noemen we het ‘aanmerken van de dingen, die men ziet’. Iedereen kan begrijpen dat we met een zware last niet goed kunnen lopen. Om vooruit te komen, moeten we die last kwijtraken.

Een benauwd hart wordt ook veroorzaakt door een gerichtheid op en een overmatig verbonden zijn met de dingen van de wereld: positie, eer en aanzien, rijkdom. Deze zaken zijn een belemmering en leiden van de goede weg af. Ze worden weleens vergeleken met de gouden appels die voor de lopers op de loopbaan gegooid werden met de bedoeling dat ze er zin zouden krijgen en met hun loop ophouden.

Anderen die in hun loop bleven, konden dan de kroon

behalen. Wanneer iemand veel aardse bezittingen wil hebben, verduistert dit de ziel. Als de tijdelijke dingen heerlijk worden van binnen, moet God wijken, want in Gods ogen zijn ze zo heerlijk niet.

Kinderen van God, u weet wat de weg is naar de verwijding van het hart, namelijk met de ziel zoals ze ook maar is, aan Jezus' voeten te komen. Dan zal Hij Zijn hand op uw hart leggen en het verwijderen. David wist dit ook en daarom zegt hij: 'Als Gij mijn hart verwijdt zult hebben'. U hebt veel redenen om daarop te pleiten, omdat de Heere Zelf er lust in heeft dat uw hart open voor Hem is. Ja, de Heere heeft vele en ruime beloften aan Zijn volk gegeven. 'Die in het huis des Heeren geplant zijn, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven van onze God' (Psalm 92:14). 'Maar het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe' (Spreuken 4:18). Paulus schrijft: 'Omdat wij zo'n grote wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen alle last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is; ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus' (Hebreeën 12:1-2). Wilt u rijke beloften lezen die God geeft aan de mensen die Hem vrezen en die zich in Zijn geboden verblijden, lees dan maar de gehele Psalm 112.

Daarom, volk des Heeren, Ik wil u aansporen uw leven aan God te wijden en in de weg van Zijn geboden te lopen. Neem toe in zelfverloochening en

spreek met uw hart: Zend ons maar wat U wilt, Heere, ons hart heeft altijd rust en onze ziel eeuwige vrede. Overdenk maar eens de staat van uw hart en wat God aan u gedaan heeft. Als de Heere eens aan iemand zijn vroegere ellendestaat laat zien, én zijn tegenwoordige heerlijke genadestaat, wat veroorzaakt dat van binnen? Ik spreek alleen over de toestand van uw hart, vroeger en nu. Ik spreek niet over hoe uw ziel het op deze weg gemaakt heeft. Het zien van de ellendestaat op zichzelf in het licht van de heiligheid en rechtvaardigheid van God, is genoegzaam om de mens te verteren als een stoppel door het vuur. Maar het overgaan in Christus tot de gemeenschap met God brengt op zichzelf zo'n verwondering met zich mee dat een sterveling dat zonder ondersteuning niet zou kunnen dragen. Ja, als de Geest ons over deze twee zaken licht geeft, wat zal dat een hoge en eeuwige verwondering van binnen teweegbrengen. U zult uzelf in God en Zijn hoge deugden verliezen. En wat zou dat van binnen een verlangen naar heiligheid, ja naar volmaaktheid veroorzaken.

Voeg daar dan nog bij dat het fundament voor al dat heil voor u al gelegd is in de niet te bevatten eeuwigheid. De Vader heeft in de eeuwigheid Zijn oog al op u geslagen en u als Zijn kind aangenomen, hoewel Hij al wist wie u was en hoe zondig uw leven zou zijn. De Zoon heeft u in de eeuwigheid al gezien toen Hij het op Zich nam voor zo'n goddeloos mens Middelaar te worden. Toen Jezus mens werd en tijdens Zijn leven in de weg van de geboden van

Zijn Vader wandelde, zag Hij u. Ja, Hij zag u en de benauwdheid van uw hart voor God, vooral toen Hij Zelf in gebed op Zijn aangezicht lag en Zijn ziel in angst en droefheid worstelde. Toen voelde en droeg Jezus de schuld van uw zonden. Jezus zag vanaf het kruis ieder van u staan. Hij zag u toen Hij de geest gaf en riep: ‘Het is volbracht!’ Dit had Hij voor u in Zijn hart.

De Heilige Geest heeft van eeuwigheid u gezien om voor zo’n goddeloos mensenkind uw zaligheid te bewerken en u op Zijn tijd te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel (Johannes 16:8). Het is allemaal onbegrensde liefde om u te brengen tot Jezus en onder de band van het verbond. Alles is hier werk van eeuwigheid en al deze eeuwige wegen wil de Heere in het Avondmaal telkens opnieuw aan uw ziel verzegelen.

Daarom, kinderen van God, wat moeten deze dingen u aansporen om met nieuwe ijver de loop in de weg van Gods geboden te hervatten. Dat de liefde van Christus u moge dringen. Stem toch met Paulus in als hij zegt: ‘Opdat zij die leven, niet meer voor zichzelf zouden leven, maar voor Hem Die voor hen gestorven en opgewekt is’ (2 Korinthe 5:15). Laat uw zondige hart u niet teveel ontmoedigen en terneerdrukken. Het is de weg des Heeren met Zijn volk om hen nederig te houden. Daarom laat Hij hen de plagen van hun hart voelen. U kunt het beter Micha 7:9 nazeggen: ‘Ik zal de gramschap des Heeren dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd’. Houd steeds voor ogen dat God

onveranderlijk is. Hij was het Die u voor het eerst trok en u bracht onder de beloften. Hij zal Zijn beloften ook waar maken en het voor u volbrengen. Wees waakzaam in de dingen die ertoe leiden dat u uw verwijde hart verliest. Gebruik ook trouw de middelen die de Heere naar Zijn belofte wil zegenen. Ga veel om met die christenen die nog de meeste kracht hebben om op de nederige evangelieweg te wandelen. Ten slotte, blijf vooral dicht bij de Heere Jezus, Die in deze uw weg de hoogste Leidsman is en de Opziener over uw ziel. O vrienden, hoe vuil u nu ook bent, Hij zal u eenmaal voor Zijn Vader brengen, zonder enige smet of rimpel. U zult dan eeuwig wandelen in lange, witte klederen in een hemel waarin niets kan binnenkomen dat onrein is.
Halleluja, AMEN!

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

In open envelop zonder postzegel zenden aan:

Pieters Media bv
Antwoordnummer 5
4500 WC GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

REVEREIL-SERIE

Voorzitter
Ds. J. Westerink, Urk

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

Opgave nieuwe abonnees en adreswijzigingen
aan:

Pieters Media bv,
Postbus 12,
4503 ZG GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl